

საქართველოს რესპუბლიკა

საქართველოს რესპუბლიკა

№ 51

31 აპრილი, 2002 წელი.

პროკლამა

333 წლის განმავლობაში კარგად არის ცნობილი, რომ საქართველოს ეკონომიკის ერთ-ერთი წამყვანი და დიდი პოტენციალის მქონე მენაიების დარგი კვლავ კრიზისულ მდგომარეობაშია... ურბანში იქნება წარსულს ვადავხვდით:

ქვეყანაში ირეცხებოდა და ექსპლუატაციამ 151 პირველი და გადაჭრის ჩაის ფაბრიკა, ირეცხებოდა 600 ათასი გონა ჩაის ფოთლი. შვადლეზობოდა და იყილებოდა 150 ათას გონა ჩაის ფოთლი. მუხაიეზობოდა 30 მილიონ ლარს აღემატებოდა ცხადა, რაოდენ მნიშვნელოვანია ამ ბაზარზე ქართული კომპანიების მონაწილეობა.

ჩვენა სამუხარობო, ვეკვს ინფორმაცია, რომ მთვრე, მესამე წლია დაიწყო და ღლესე „წარმატებით“ გრძელდება ჩაის ბუქების ამოძირკვა, ვადავვა, ნიადაგის ვითომდა ვაკულ-

გონაზე მეტი პროდუქცია ვაიციდა და სავალკო მუშისაგლების სახით ქვეყანაში 68 მილიონ ლოლარზე მეტი მიიღო.

მაგრამ მუხაიეებს კვლავ ბევრი პრობლემა აქვთ დასაძლევია.

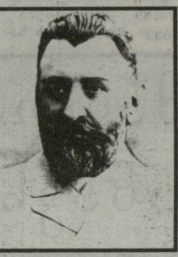
უაღრესად მნიშვნელოვანია ჩაის ბაზრის დაცვის საკითხი. აქ პრაქტიკულად მსოფლიოში ცნობილი საფორმო ნიშნებით მუშაობენ, ვადავსიფირებული, არაკეებით დაზარალებული მუშაობენ, ხშირად სიოცხლისათვის ხაშიში კონტრბანდული პროდუქცია ღლიმინებენ, არადა, ამ ბაზრის მოყულობა მინიმუმ 2500 გონის შვადლეზს, ხოლო წლავრი ბრუნვა ექსპორტოა მუხაიეზობო, 30 მილიონ ლარს აღემატებოდა ცხადა, რაოდენ მნიშვნელოვანია ამ ბაზარზე ქართული კომპანიების მონაწილეობა.

ჩვენა სამუხარობო, ვეკვს ინფორმაცია, რომ მთვრე, მესამე წლია დაიწყო და ღლესე „წარმატებით“ გრძელდება ჩაის ბუქების ამოძირკვა, ვადავვა, ნიადაგის ვითომდა ვაკულ-

სწავლა და ვაკულგურება სჭირდება, ამიგოდ დაკუნდა ასეთია: არ ჩაის პლენაციას უნდა მოვარო, რაც ვინანსურად უფრო ნაკლებსარგებია, არ ჩაის ნაკვეთი დაკარგულად უნდა წითვდით.

ჩვენი აზრით კი, მუხაიეების რაოდენობა წამოჭრილ საკითხებს მეტი სახელმწიფოებრივი მიღვამა ესაჭირებოდა. სწორედ აქ უნდა წარმონიშნოს სოფლის მეურნეობის და სურსათის სამინისტროების მაკოორდინებული რილი. იგი ხომ ავარული პოლიტიკის განმხორციელებელ სტრუქტურად ვარდაიქნა, რომლის მიზანეი საკანონმდებლო ინიციატივების, ნორმატიული აქტების მუქნა იქნება, რაც საბოლოო ვაშიში უფრერული მუშაონებობის, მთვრე სარგებობის და სოფლის მეურნეობის გრადიციული დარგების სრულყოფას შეეწყობს ხელს.

გარდა ამისა, მივავანია, რომ ქვეყნის ეკონომიკის რველირების ყველა ბერკეტის ხელიდან გამევა და ისეთი მნიშვნელოვანი დარგების, როგორც მუხაიეობა, თვითღენებამე მიშვება კარგს არავფის მოკვანს ჩვენს მოსახლეობას. აქვე შევავსებენ, რომ საბაზრო ეკონომიკაზე მთვრად დღევანდელ სეთი მშლადე ქვეყანაში, როგორც იაპონიაა, წარმოების სამულებების 80 პროცენტზე მეტი კვლავ სახელმწიფოს ხელშია, იქნებ ღირღეს ამაზე დღეფირება?

დროშა შევიგნოთ ჟამთა ცვლელეზანი, ჩვენც შევიცვალნოთ შესაფერად და დავადგეთ იმ გზას, რომელსაც ადგია ყოველი საღი და მომავალი ერი. დროა აწინდელის წამის მაგიერ გავამეფოთ ჩვენს ცხოვრებაში პრინციპი მომავლისა, პატარა დღევანდელს სიამოვნებას ვამჯობინოთ ყოველთვის სვალინდელი დიდი სიკვება, სხუნებური ქართული ანდავა წალდა მოვავრნოთ და შეეცვალოთ სიტყვითა და საქმით ასე: სვალინდელი ქათამი მირჩევნიან დღევანდელს კვერცხსაო.

იაკოვ გოგავაშვილი.

საზოქრალი

სამართალს კოლოფში სმინავს და ნებივრობს, ანუ როგორ დავაღწიოთ თაქი ნელი მოქმადეზის „ნაღს“

სამართალში შემოგანილ კვერცხზე და ქათმის ბარკლებზე მოქმადეზი მუღმევი ვადავ. მოვავრ იმისათვის ვაიციანო, რომ ქათმის სორეი საერთოდ სვებულდება, არადა, ამ პროდუქტებს ისეთ რველბამს უკეთებენ, ღამის უში შევავამონ...

„ნაღს“ ქათმების ბულიონს კიდე კლავე ვავამებენ და ძალიან ხშირად მისი დამზადების პროცესსაც ვე ვეფურენინებენ!

ეთი სიკვებით, ადარ ვიცი, ვის დევჯვრო: საკუთარ თვალებს, მითქმა-მოთქმას, თუ მასმედიაში ქორი და მართოდ ვრომანევიშა არეულდარეული.

ვადევეკვეტე, მუფრინელებების შემოგანილი პროდუქტის ვარგისანობის თაბობა ვინზე დახელეონებულ მყოღნეს ვავსაგებობილი და ასეთად საქართველოს მოყვეაკადემიის მუფრინელებების განყოფილების გამგე, სოფლის მეურნეობის მენეჯერობის დოქტორი შირნი რუღუღამე მივინეი, რომელსაც დიდი ხანია ვითხობ და ვეფავებ...

– ბებნილი ვითრე, ჩვენი ბაზრები ამ ბოლო წლებში, უფრო ქვეყნიღენდ შემოგანილი კვების პროდუქტებითა და სურსათით ყველაზე აიგოს... თვალში სავემა „პროდუქტის ბარკლები“ და კვერცხი, რომლებიც ქათამი სე მონის (ვერგან ვრია), როგორც რვექვე ვე-ოთანი – თანე საკუთო თვისება აღმოჩნდა (შესინეს) – მთელი იგი მუქე რომ ეწყო, მინეც არ ვაკუქვდება, დიდი დიდი ვაღვლებს, მაგრამ ეს სულად არ არის სადარღვებელი, პირაქით, ხელმეორედ ვაყინავენ, ცოცა წვაღვსე მოამკერებენ და მთვრე, ვაიე წვალს და ქათმის სორეს ეთი რვესი ვიდაინ.

საქართველოს მუფრინელების განვითარების ისტორიისად მე და თქვენ, ბაგონი ვითრე, ბევრი რამ ვეგავსოვს, ბევრი ვეთქვაბმს და დავევიბეჭდია კიდე. თუ არ ვევიბე, ბოლო ათ წლავწლამი, 30-მეღ მსვავლი სახელმწიფო მუფრინელებული ფაბრიკა და 26 საკოლმეურნეობათაბორის მუფრინე მუშაობდა თაბიანო წარმატებით. ისინეი ვაბრეკებს უკოლდებოდნენ, რომლებიც ვარდავ მემო და ქვემო სვანეთისა, თითქმის მთელს საქართველოში იყი ვანღვავებულნი. მათი მუშისებო, სასურსათო და სვექამეურ მზადებობი დახლები ღამის იზინებობდა. მთვრე სიკვებით, იმდენი ვეკონდა, რომ მეკვარს დაღეგუბებით და თაღმესაყრელადე დაღეგნობობა.

ვაკერავად, სიკვება გამირეჭობდა. დღევანდელი ჩვენი სურბარი, აბლობ, იმით უნდა დავეწყოთ, თუ რა ვეკონდა და როგორ მდგომარეობა-

გვინდა თუ არა ქართული ჩაი?

სეთიანად შეეკვბა ჩვენი დამოკიდებულება ყოველივე იმის მიმართ, რაც ჩვენს გარშემო სტრუქტურადაა სხედობდა. მაგრამ ამას ჩვენივე მოსაკვებო მდგომარეობა როდი შეეკვნია, პირაქით.

ბოლო წლებში განვითარებული ცნობილი მოყუღების შვადლეზ დარღვა არსებული სამეურნეო კავშირები და ქართული ჩაის გრადიციული ბაზარი სხვა სახელმწიფოებამდნ შემოგანილი პროდუქტით მუეფის. უკადრეზად მემქინდა ჩაის წარმოება-რეალთაქცია და მესამამისად, შემოსავლები. დღესაქმებული დარღვნე მუხაიეობი და უბრეკა-ქარსნების მუშა-მოსამსახურეები, დაიბადა სოციალური ვარგით.

უნდა ითქვას, რომ მუხაიეობა, როგორც დარგი, ღლეს თუ ისე არსებობს. ეს სწორედ ქვეყნის პრეზიდენტიგის ეს დარგისადმი ვანსაკუერებულმა დამოკიდებულებამ და კეთილგანწყობამ ვანსაინობა, ასევე სახელმწიფოს მთვრე განხორციელებულმა ღონისძიებებმა უნიშვნელოვანესი როლი მუარგებეს ქვეყანაში ჩაის რეალიზაციის წინაპირობების შექმნისათვის. მუხაიეობა ხომ ერთადერთი მასური დასაქმების საშვალედა რჩება დასავლეთ საქართველოს მთელი რიგი რაიონების მცხოვრებთათვის.

ჯერ კიდე 1998 წელს, პრეზიდენტის ინიციატივით, ბრუკველი 3-მელონიანი ინვესტიცია ვაიციო, რამეი ჩაის წარმოების მოყულობა 43 პროცენტამდე ვამარდა.

ამ უაქციაში ბოიე მსიქა მუხაიეობაში როგორც ვაღილობობო, ასევე უკუთორი ინვესტიციების მოყუღების მრღმ. ნიშანდღვლითა, რომ სწორედ ამ პერიოდს ემთხვევა ჩაის ბაზარზე ჩვენი პოზიციების აღღვების დასაწყისი.

აქედან მოყოლებული ხეთი წლის განმავლობაში ქართული ჩაის კომპანიების სახელმწიფოებრივი მიღებული 6 მილიონ ლარის ნიღვლად ბრუკვის პირდაპირი და ირბის ვაღისახლებით 18 მილიონზე მეტი ლარი დაუბრუნა. 1999 წლიდან დღემდე 72 ათას

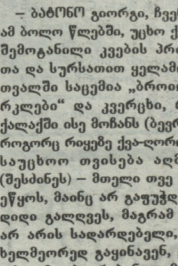
გურება, მემდეკ ე ამ ნაკვეთზე სმინავს, არ სხვა კულტურის მოყვანა. სმინავს წინააღმდეგი ვურაიში აბა ვინ იქნება. მაგრამ აუცილებლად ჩაის ბუქებს ხარგებ?

როგორც ვინებობა, მიწის პრევიგამიციისთან დაკუთმარებით თითოეულ მოსახლეს საკონსუმიბო ნაკვეთთან ურთიდა მსიქის 3 კექტარი – 2500 კე. მტერი მიწის ნაკვეთი (ჩისბაკატურის შვადლეთზე), საღეე ძირითადი ჩაის პლანტაციია. „ნაკვეთი ჩემი საკუთრებაა; მინდა, ჩაის ბუქებს ამოძირკვა; მინდა, ვადევენად და სხვა კულტურას ვადევენად. აბა რა ექნება? მოკრეფილი ფოთლის ჩაბარება ქორს. აღრე ვეუღლავური იენ-გრადიციული გმით ხლებოდა, აღვლემ ვაბრებოდი, ინდივიდუალურად ე ვეკვირს, თუ ჩავაბარეო. თანხის ღროლად ვერ ვუღებო, ამიგოდ ჩვენი საქციელი სურავის ვაკევირდება.“

– ამბობენ ჩისბაკატურის რაიონის სოფელ ინგატურისა და ჩაისუბანში და თავისებურად, თითქმის მართლებევი არიან, მაგრამ ასეთი მდგომარეობი ხომ ეს დარგი აქ მოღიანიად ვანადღეურდება, მთი ურეკებს, ნიადაგმოდენე სვეციალისებო დაღევიანობი ამკვიებენ – ჩაის ბუქებს ამოძირკვა ვაიციან მთი შრომატეგობა სავება, ვითრე მესამე წლია. უფრო მეტი, ამოძირკვის შვადლეზ ნიადაგი ისეა ვამირეჭობი, სხე მთვრე, 10 წლი აქ ფართობზე სმინდა კი არა, ბაღახეი კი არ ამოღეს, რადგან ნიადაგს სთანაბლო შე-

წლელს, ისევე როგორც მარშან, საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულებით ჩაის მწარმოებელ კომპანიებს 3 მილიონი ლარის სუბსიდია ვამჯობებ უნდა მიეღოთ, მაგრამ ამბობენ, რომ აღნიშნულმა თანხამ საქართველოს ბუქეებში ისეთი „საინვესტიციო“ ფორმა და სახე მიიღო, მისი ვამოყენება ჩაის დარგში, პრაქტიკულად შეუძლებელი ვადავ. კომპანიები თვითღენენ, რომ თუ კანონმდებლები ბუქეების კანონში სათიანე ცვლილებებს არ შეეკანდნენ, საბოლოოდ დასამარღვებოდა სახელმწიფოს მხრდარენიონულ ეკონომიკაში წარმოების სუბსიდირებისა და ინვესტირების, სამუხარობო, ერთ-ერთი წარმატებული პროექტიგე.

როგორც იქნა პარლამენტმა ამ საკითხზე თრი თვის დღევიანებით, სწორედ ამ დღეებში იმსჯელა. სოფლის მეურნეობისა და სურსათის და ეფინანსა სამინისტროების მოთხოვნით კანონში ფორმულირება შეიცივალა, არადა, ნამდვილად დიდდა ჩვენს კანონმდებლებს დრო უნდა ვამოენიანო ამ დარგის მიმართ ინვესტიცია, ვინაიდან ქვეყნის ბუქეების მურსკლებში მსა მნიშვნელოვანი დავლი უქირავს. დღე-ღღებელიან პრეზიდენტის განკარგულებას გენდერის ჩაგარების შესახებ.

შია დღეს საქართველოს მუფრინელებების დარგი?

– მოვასხებო, 1987 წლის მონაქევიბით (მთლიანად რესპუბლიკაში), იწარმოებოდა 700 მილიონი ცალი კვერცხი და 65 000 გონა ურნელების ხორცი, მაგრამ ცნობილი მემუშების ვამო, ბევრი რამ ვაიხორდა და ვაგაილდა, ბუნებრივია, ასე ქსოვრების ვერ ვავავრებობდით და, მაბლობა ვამქნეს, საქართველოს პრეზიდენტის განკარგულების სახეკველად, ნამთიანობა შეეციველეთის ხანამენე დემარკმეტი, მანსე 8 მუფრინელებების უბრეკა ვეკერებოდა, რომლებსაც რეკონსტრუქციები უწოდეს. დანარჩენი – შვიე ვეკვირეს, შოვიე – სააქციო საზოგადოებად ვადაკველდა.

– საბურეო მოვად არ ვამრევივებს, ერთი კონკრეტული მაგალითი მთინე მოვეყვანათ...

ნ. 31-10 33.

ნ. 31-10 33.

